

Klimataktions valenkät 2018

Klimataktions valenkät utfördes i augusti strax före valet. Andra klimatpolitiska analyser är bl a [Naturskyddsföreningens](#), [WWF och Föräldravrålets](#) och [Supermiljöbloggens](#).

Klimataktions enkät fokuserar på prioriteringen av klimatomställningen gentemot annan politik och nödvändigheten av att gå från "små" satsningar på enstaka områden till stora satsningar som nu i realtid ger reella växthusgasminskningar i alla samhällssektorer (industri, energi, transporter, bostäder, jordbruk, offentliga sektorn, privatkonsumtion m fl).

De flesta partier säger sig prioritera klimatet högst (fråga 1). Men det är ett stort glapp mellan partiernas program och levererade minskningar i växthusgaserna. Flera har inte ens en klar målsättning för vad som ska levereras i år och nästa år (7-16% minskningar, fråga 2) utan skjuter jobbet långt in på framtiden (2030-2045). På våra barns bord.

När målkonflikter dyker upp, som de ideligen gör, får klimatet oftast stå tillbaka för något annat, t ex tillväxt. I en [SvD intervju om att stärka flyget och bygga ut Arlandas kapacitet](#) sade Ulf Kristersson "Utmaningen ligger i att förena klimatpolitik med tillväxt". Flertalet partier försöker både äta kakan och ha den kvar. Vi medborgare förleds tro på en försäkran att inget kommer att rubba vår välfärd eller bekvämlighet. Åtgärderna blir därefter, de rubbar verkligen inte nuvarande ordning som fortsätter. "Business as usual"!

Samtliga partier säger sig vara samarbetsvilliga (fråga 3) men när det kommer till kritan motarbetar de varandras konkreta politik. Exemplet "skatta eller premiera" är en typisk skiljelinje som hindrar samarbete mellan vänsterblocket och alliansen. Mer effektivt vore att ta tillvara alla partiernas idéer och metoder, kanske under prövotid, och permanenta de som funkar bäst. Eftersom mänskligheten aldrig har varit i en sådan här situation tidigare gäller det "att lära genom att göra". Och det nu.

Den kommande regeringens primära uppgift bör vara att mobilisera hela Sveriges befolkning och dess företag mot ett gemensamt mål: att säkra klimatet och öka Sveriges beredskap för den klimatförändring som redan skett och som kommer att fortsätta.

Det kommer uppenbarligen krävas fortsatt kraftfullt gräsrotspolitiskt engagemang för att få igång den genomgripande omställning som krävs, att öka takten från dagens 1-2% minskning av växthusgaser per år till de 7-16% som erfordras. Det råder ett stort underskott.

Lyckligtvis så finns det också ett flertal engagerade civila organisationer, företag och arbetsorgan som förstår klimathotets allvar och driver förändringen fortare än rikspolitikerna. En del kommuner är också drivande. Initiativ behövs på alla nivåer (riks, region, landsting och kommun) samt inom alla sektorer.

För vår del som medborgare kan samarbete betyda dels att vi aktivt deltar i den politiska processen, dels att vi genom egna bebetenden blir goda förebilder för ett resurssnålt och klimatvänligt leverne.

Pia Björstrand,
Talesperson [Klimataktion](#)

PS: Skriv till "din" klimatpolitiska talesperson i Riksdagen och säg din mening!

(fi) gubbmarit.stigson@gmail.com; (v) jens.holm@riksdagen.se;

(mp) stina.bergstrom@riksdagen.se; (s) asa.westlund@riksdagen.se;

(c) rickard.nordin@riksdagen.se; (L) lars.tysklind@riksdagen.se; (kd) lars-axel.nordell@riksdagen.se;

(m) maria.malmer.stenergard@riksdagen.se; (sd) martin.kinnunen@riksdagen.se;

Klimatpolitiska rådet: ola.altera@klimatpolitiskaradet.se;

Klimataktions valenkät i sammanfattning

Fråga	F	V	MP	S	C	L	KD	M	SD
1. Klimatutmaningens rangordning?	1	1	1	1	1	*		1	*
2. Minskingsmålet bör vara (årlig takt i %)? **	16%	7%	*	5-8%	5-8%	*		*	--
3. Samarbetsvillig?	ja	ja	ja	ja	ja	ja		ja	ja
4. Viktigaste konkreta åtgärder?***									
Finans, industri, forskning/utveckling:									
Divestera AP-fonderna	✓	✓	✓						
Fasa ut fossila och miljöskadliga subventioner	✓	✓	✓			✓			
Grön statlig investeringsbank, klimatavdrag, stödja industrins omställning till fossilfritt		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
Forskning och utveckling, bl a koldioxidlagring					✓	✓			✓
Ökat klimatbistånd								✓	✓
Skatteväxling			✓			✓			
Miljonärsskatt ger pengar till klimatinvestering		✓							
Energi: stödja biobränsle					✓				
stödja kärnkraft									✓
Transporter:									
Investera i kollektivtrafik och järnväg	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
Höghastighetståg			✓		✓				
Laddstolpar, stöd till bygga ut				✓	✓	✓		✓	
Bonus-malus, premie/avgift på tunga lastbilar		✓		✓	✓				
Ökad inblandning av förnybart bränsle, stöd till biogas produktion				✓ ✓					
Förbud på bensin/dieslbilar 2025		✓							
Sluta sälja fossilt bensin/diesel 2030			✓						
Reseavdraget slopas/ändras	✓	✓							
Cykelbanor, stöd till stadsplanering				✓	✓	✓			
Konsumtion:									
Konsumtionsbaserat utsläpp, sätta mål		✓	✓						
6-timmars arbetsdag	✓								
Ökad återvinning, cirkulär ekonomi, hållbarhetskrav			✓	✓					
Flygskatt, obligatoriskt biobränsle, landningsavgifter	✓			✓	✓	✓			
Köttskatt (ev sänkt skatt på annat)	✓	✓*							
Ekosystem, mångfald: stöd till att bevara	✓								
5. Åtgärdernas effekt i %: se kommentar 4 nedan									

*Se partiets utförliga svar nedan. **Se kommentar 6 nedan. Not: KD lämnade inget svar.

***Fråga 4 efterlyser "de tre viktigaste konkreta åtgärder". En del partier svarade med många fler än tre varför partiet kan ha fler bockar i sin kolumn. Se partiets svarstext nedan. Tabellen ger alltså inte en fullständig redovisning av partiernas miljöprogram, endast vad de vill peka på som "de viktigaste åtgärderna".

Kommentarer och analys:

1. Flera betydelsefulla åtgärder som skulle kunna implementeras direkt utan ny teknologi och ge snabba resultat nämns inte av partierna medan flera mindre betydelsefulla åtgärder som t ex ökad återvinning tas upp. Till exempel nämner ingen Arlandas utbyggnad. Se flera exempel i bl a [Varför vänta? Konkreta åtgärder för ett klimatsäkert Sverige](#).

2. Flera tunga sektorer har knappt nämnts, bl a energi, bostäder, stålproduktion, cementproduktion och jordbruk. Se t ex [Klimatet och omställning](#), Staffan Laestadius, 2018 samt [Naturvårdsverket](#). Svaren på valenkätets fråga 4 om de tre viktigaste konkreta åtgärderna uppvisar en brist på helhetssyn, struktur och perspektiv. Man silar mygg och sväljer kameler.

3. Konsumtionsbaserade utsläpp: Klimataktion vill ha ett minskningsmål för våra konsumtionsbaserade utsläpp eftersom över hälften av våra faktiska utsläpp inte ingår i Sveriges formella ansvar. Sveriges mål idag enligt internationella överenskommelser gäller endast utsläpp inom Sveriges gränser. Konsumtionsbaserade utsläpp inräknar hela vår konsumtion inklusive import och flyg. Se t ex [Naturvårdsverket](#). Utrikes flyg är ett skrämmande exempel på svenska utsläpp som inte åtgärdas därför att de inte ingår i målen.

4. Åtgärdsunderskott: Inget parti hade några vettiga uppskattningar på åtgärdernas bidrag till de enligt Naturvårdsverket nödvändiga 5-8 procenten eller hur man i praktiken ska uppnå Parisavtalets säkrare 1,5°C mål som erfordrar nollutsläpp 2030. Detta kräver en halvering inom kommande mandatperiod på fyra år. Några intar en passiv inställning: att minskningstakten beror på teknikutvecklingen, vi får se hur det går. Däremot har Naturvårdsverket verkligen bra koll på utvecklingen av växthusgasutsläppen både totalt och inom olika sektorer ([Naturvårdsverket: Växthusgaser](#)). Dagens minskningstakt är 1-2% per år.

5. Svenska mål kontra Parisavtalet. Ytterligare åtgärdsunderskott uppstår genom att svenska politiker siktar mot Sveriges mål, inte Parisavtalets viktigare 1,5-2°C mål. Sveriges mål är noll växthusgasutsläpp 2045, medan Parismålen kräver betydligt tidigare nollutsläpp. Professor Kevin Andersons m fl visar att en total koldioxidbudget gäller för hela mänskligheten och har en moral dimension. Om andra länder ska ges utrymme att öka sin standard så måste Sverige sikta på en snabbare minskningstakt (16%) som ger nollutsläpp redan 2030. Om Sverige inte minskar så fort så måste fattigare länder minska desto mer. Se [Climate Change and Economic Growth](#), kort föreläsning med Kevin Anderson.

6. Årlig minskningstakt och årtal för nollutsläpp. 7% årlig minskning är detsamma som att halvera koldioxidutsläppen var tionde år. 14% årlig minskning motsvarar en halvering vart femte år. En halvering vart fjärde år motsvarar en takt på 17,5% per år och innebär att bli närmast utsläppsfri år 2030 (t ex 3 halveringar på 12 år). Formeln är: halveringstid i år = 70/årlig minskningstakt i procent. Denna så kallade exponentiella minskning kommer enligt matematiken aldrig ned till noll men i praktiken kan man åtgärda de sista utsläppen när man vill.

7. Ledord. Några utvalda fraser från svarstexterna nedan. Alla har sin tid och plats!

F!: 6-timmars arbetsdag...ta ut produktionsvinsterna i tid istället för pengar och konsumtion.

V: Klimat och rättvisa hänger ihop.

MP: Nu. Klimatet kan inte vänta.

S: Mot ett utsläppssnålt och klimatneutralt samhälle där vi inte lever över jordens tillgångar.

C: För att lyckas med målet krävs konkreta åtgärder inom samtliga sektorer och nivåer.

L: Styrmedel utifrån principen förorenaren betalar och grön skatteväxling.

M: Det är utsläppsminskningarna som räknas. Maximera utsläppsminskning per investerad kr.

SD: Man ska vara försiktig med att säga att något område är viktigare än alla andra.

Bakgrundsmaterial

[Naturvårdsverket: Växthusgaser](#). Statistik och förklaring av historiska trender.

[Klimatet och omställning](#), Staffan Laestadius, 2018. Skiss till Sveriges omvandling.

Sammanfattning: [Kraftfull klimatpolitik kan ena splittrat Sverige](#), SvD 2018-05-26.

[Climate Change and Economic Growth](#), video. Kevin Anderson, Stefan Laestadius, Kate

Raworth, Tomas Hahn and others. 7-15% annual CO2 reductions required to meet 2° goal.

[3 orsaker till att Sveriges klimatpolitik spelar roll](#), Naturskyddsföreningen. Konsumtionsutsläpp mm.

[Alliansens klimatpaket duger faktiskt inte](#), Expressen 2018-08-15.

[Inget land har bättre förutsättningar](#), Effekt 2018-08-14. Rockström: 7% per år, 2030 fossilfritt.

[Släpp sargen i klimatfrågan, Kristersson](#), DI 2018-08-14.

[Vi har blivit Europas mest sårbara land](#), Aftonbladet 2018-08-10. Johan Rockström.

[Sweden's carbon-budget challenge](#), Klimatriksdagen, Almedalen 2018. Video.

[Klimatpolitisk debatt mellan partierna i Stockholms stad](#) 2018-08-29, Klimataktion.

[Naturskyddsföreningen: val 2018](#).

[WWF och Föräldravrålets Klimatkompassen valet 2018](#).

[Supermiljöbloggens valanalys 2018](#).

[Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet](#), Ernst von

Weizsäcker, Anders Wijkman, 2017. Problem och lösningar! [Sammanfattning](#). [Video](#).

[Stigande koldioxidavgift med full utdelning](#), [Klimatsvaret.se](#). [Artiklar](#).

[WWF och Föräldravrådet: 8 sätt för politikerna att komma åt flygets utsläpp](#), DT 2018-07-02.

[AP4: en transformation som pågår över världen](#), DI 2018-05-28. AP-fonderna tillåts

fortsätta investera i fossila bränslen.

[Fossila subventioner åter upp klimatsatsning](#), SvD 2017-09-17. NVV, NF m fl.

[Politikerna blundar för att vi måste ändra livsstil](#), Staffan Laestadius, SvD 2016-07-11.

[Snart måste alla politiska beslut ta hänsyn till klimatet](#), Supermiljöbloggen, 2016-10-13.

Klimataktions enkätfrågor (utskick 2018-08-16)

1. Anser ditt parti att klimatet är vår viktigaste utmaning den närmaste tiden? Om inte, var står klimatet i partiets rangordning bland de utmaningar ni ser?
2. Professor Staffan Laestadius rekommenderar minskning med 7 % årligen av växthusgaser och professor Kevin Anderson anser att minskning ska ske med 16% årligen. Hur stor årlig minskning i procent anser ditt parti ska ske?
3. Är ditt parti villig att samarbeta över partigränserna för att nå detta mål?
4. Vilka är de tre viktigaste konkreta åtgärder som ditt parti vill bidra med för att nå målet?
5. Hur stor procentuell minskning bedömer ni att dessa åtgärder kommer att innebära?

Feministiskt initiativs svar

1. Ja, klimatet är en absolut topprioriterad fråga för F!. Miljöförstöring och klimatförändringar går igen i varje annan fråga vårt parti brinner för, och därför vill vi kämpa för ett friskt jordklot och global klimaträttvisa.
2. F! anser att minskningen ska ske med minst 16% per år.
3. Ja. Miljö och klimat är som sagt en ödesfråga, och därför måste vi kunna nå breda överenskommelser med partier som är beredda att göra radikala satsningar i klimatfrågor.
4. Vi föreslår ett antal åtgärder vi tror kan ha effekt på kort och lång sikt. För det första vill vi divestera AP-fonderna från miljö- och människovridiga verksamheter och istället placera dem där de gör nytta för miljö och klimat. Vi höjer även flygskatten med 20% mer än regeringen (men inser att vi framöver måste göra mer för att minska flygandet i den grad

som behövs), och vill fasa ut miljöskadliga subventioner i bland annat transport- och livsmedelssektorn. Vi föreslår en köttskatt där köttet med störst utsläpp bli dyrast, och använder intäkterna till att sänka momsen på frukt och grönt. Då djurindustrin är en av våra största källor till klimatutsläpp hoppas vi att en sådan skatteväxling ska få stor effekt. Vi flyttar miljarder från satsningar på fossil infrastruktur till att bygga ut, rusta upp och subventionera kollektivtrafik och järnväg och vi vill omförhandla reseavdraget så att det gynnar miljövänligt resande. Vi vill också satsa pengar på att skydda mer natur än vi gör idag, för att bevara livsnödvändiga ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Vi tror även att vårt förslag om 6-timmars arbetsdag kommer ha en positiv effekt för miljön genom att vi tar ut produktionsvinsterna i tid istället för pengar och konsumtion. På så sätt kan vi "sakta ner" hela samhället och fokusera på omställning.

5. FI föreslår ett konsumtionsmål där Sveriges globala utsläpp (dvs. de utsläpp vår konsumtion genererar både inom och utanför landets gränser) ska vara nollnetto 2040. Vår förhoppning är att de åtgärder vi går till val på ska vara ett första steg mot det målet, och att vi med tiden kan växla upp arbetet med klimat och miljö för att nå de nivåer som krävs.

Vänsterpartiets svar

1. Anser ditt parti att klimatet är vår viktigaste utmaning den närmaste tiden? Om inte, var står klimatet i partiets rangordning bland de utmaningar ni ser? Ja, klimatet är en ödesfråga för mänskligheten.

Vi anser att klimat och rättvisa hänger ihop och gör ingen rangordning mellan dessa.

Länder som är jämlika är bäst på att lösa stora samhällsutmaningar som klimatet. Även om alla har ett ansvar för att ställa om lägger vi ett större ansvar på de rikaste eftersom de genom sitt sätt att leva orsakar störst klimatutsläpp. En del av kampen för klimatet handlar om att via en miljonärsskatt dra in pengar för privat konsumtion till gemensamma klimatinvesteringar.

2. Professor Staffan Laestadius rekommenderar minskning med 7 % årligen av växthusgaser och professor Kevin Anderson anser att minskning ska ske med 16% årligen. Hur stor årlig minskning i procent anser ditt parti ska ske? Vi anser att minskning med minst 7 procent kommer att krävas och vi har i riksdagen föreslagit att våra nationella klimatmål ska skärpas men har ännu inte fått gehör för det. Vi vill också ha ett minskningsmål för våra konsumtionsbaserade utsläpp.

3. Är ditt parti villig att samarbeta över partigränserna för att nå detta mål? Ja. Vi samarbetar gärna över blockgränserna, problemet är dock att många andra partier inte varit lika intresserade av en ambitiös klimatpolitik. Men vi kommer fortsätta att samarbeta och agera.

4. Vilka är de tre viktigaste konkreta åtgärder som ditt parti vill bidra med för att nå målet?

1. Inrätta Grön statlig investeringsbank med minst 100 miljarder i kapital före 2022.

Klimatinvesteringsbanken ska leda omställningen med investeringar i industrin, hållbara transporter, förnybar energi och beteendeförändring. För att ytterligare öka miljöinvesteringarna vill vi fasa ut miljöskadliga subventioner och istället lägga pengarna på att bygga ett hållbarare Sverige samt ge konkreta direktiv till våra AP-fonder att avinvestera innehaven i kol, olja och fossilgas.

2. Vi vill att det alltid ska vara billigare att välja det miljövänliga alternativet, exempelvis att ta tåget istället för att flyga. Därför är vi för avgift för tunga lastbilar och flygskatt. Inkomsterna från dessa skatter ska gå till investeringar för billigare och bättre

miljövänliga resor och transporter. Nybilsförsäljning av bensin- och dieslbilar ska förbjudas senast 2025.

3. Utsläppen från livsmedelskonsumtionen ska minskas genom minskad köttkonsumtion och ökade satsningar på hållbar växtbaserad mat.

5. Hur stor procentuell minskning bedömer ni att dessa åtgärder kommer att innebära? Vi har inte gjort någon exakt beräkning. Men om vi får igenom allt detta, och därtill en rad andra åtgärder vi föreslår, kommer det att leda till de minskningar som behöver göras för att ställa om Sverige till hållbara nivåer.

Miljöpartiets svar

1. Anser ditt parti att klimatet är vår viktigaste utmaning den närmaste tiden? Om inte, var står klimatet i partiets rangordning bland de utmaningar ni ser?

Ja. Miljöpartiet ser klimatfrågan som den absolut viktigaste utmaningen. Det är därför vi går till val med slogan "Nu. Klimatet kan inte vänta."

Även förra valet var klimatet Miljöpartiets främsta valfråga. Enligt Dagens Nyheter har vi också framgångsrikt genomfört de vallöften vi gick till val på. 85 procent av våra vallöften är helt eller delvis uppfyllda. Det främsta bland dessa vallöften var införandet av klimatlagen. Nu står 7 av 8 riksdagspartiet bakom klimatlagen, den mest ambitiösa klimatlagstiftningen i världen, enligt bland andra FN:s generalsekreterare. Sen finns det också flera andra avgörande miljöutmaningar så som den biologiska mångfalden och situationen med våra hav och vatten, som vi också måste hantera skyndsamt.

2. Professor Staffan Laestadius rekommenderar minskning med 7 % årligen av växthusgaser och professor Kevin Anderson anser att minskning ska ske med 16% årligen. Hur stor årlig minskning i procent anser ditt parti ska ske?

Miljöpartiets inriktning är att Sverige utifrån våra goda förutsättningar ska göra vad vi kan för att Parisavtalets mål ska uppnås, dvs. att begränsa den globala uppvärmningen till väl under två grader med en inriktning ner mot 1,5 grader. Miljöpartiet har tagit fram en omfattande klimatfärdplan med över 140 förslag på reformer och konkret politik inom alla sektorer för hur detta ska uppnås.

Hur stora årliga minskningar vi uppnår med alla våra förslag beror på hur snabbt och långtgående de genomförs. Rent metodmässigt är det väldigt svårt att prognostisera hur stora minskningar ett förslag leder till, det är närmast omöjligt att på ett vederhäftigt sätt räkna på hur stora minskningar över hundra förslag som delvis påverkar varandra ger. Vi kommer att verka för att utsläppsminskningar sker i tillräcklig hastighet för att klara det som krävs för att nå Parisavtalets mål.

3. Är ditt parti villig att samarbeta över partigränserna för att nå detta mål?

Ja. Miljöpartiet är ett pragmatiskt samarbetsvilligt parti. Vi sitter med i politiska samarbeten i en majoritet av Sveriges kommuner och är med och styr alla utom två regioner/landsting av varierande politisk sammansättning. Vi samarbetar med alla, utom Sverigedemokraterna. I regering har vi varit drivande för att få klimatlagen på plats och för att Sverige nu har en klimatpolitik som rankas främst i Europa. På riksplanet har tyvärr flera partier allt för låga miljöambitioner och vill t o m skära ner i det nationella klimatarbetet. Vi kommer att fortsätta kämpa för att Sverige både ska vara ledande och ta sitt ansvar i klimatarbetet samt driva på internationellt.

4. Vilka är de tre viktigaste konkreta åtgärder som ditt parti vill bidra med för att nå målet?

1. Sverige ska bli det första fossilfria välfärdslandet i världen. Därför vill vi fasa ut bensin och diesel i transportsektorn med målsättningen att fossila drivmedel ska sluta

säljas 2030. Vi vill också rusta upp och bygga ut järnvägen i hela landet och investera i byggandet av nya stambanor för högstighetståg.

2. Ställ om till klimatsmart ekonomi. Fasa ut miljöskadliga subventioner, genomför en grön skatteväxling och fasa ut det fossila innehavet i svenska pensionsfonder.

3. Minska konsumtionens miljöpåverkan. Sätta mål för konsumtionsbaserade utsläpp, ha striktare hållbarhetskrav på produkter och gynna återbruk och delningsekonomi. Satsa på klimatsmart och ekologisk mat och på industrins omställning till fossilfritt.

5. Hur stor procentuell minskning bedömer ni att dessa åtgärder kommer att innebära? Det har vi inte räknat på, se kommentar under punkt 2. Men om vi får bort utsläppen från vägtransporterna till 2030 så motsvarar enbart den delen ca 1/3 av Sveriges nationella utsläpp. Sen är det mycket svårt att peka ut ett fåtal mest viktiga åtgärder, då det krävs breda insatser inom många områden, såväl nationellt som internationellt.

Socialdemokraternas svar

1. Anser ditt parti att klimatet är vår viktigaste utmaning den närmaste tiden? Om inte, var står klimatet i partiets rangordning bland de utmaningar ni ser?

"Klimatkrisen är kanske mänsklighetens svåraste utmaning. Det handlar, bokstavligen, om allas vår överlevnad." Så står det i Socialdemokraternas partiprogram. Det gör att klimatet har högsta prioritet. När Stefan Löfven presenterade regeringens proposition om det klimatpolitiska ramverket sa han att detta var det viktigaste vi gör för våra barn.

2. Professor Staffan Laestadius rekommenderar minskning med 7 % årligen av växthusgaser och professor Kevin Anderson anser att minskning ska ske med 16% årligen. Hur stor årlig minskning i procent anser ditt parti ska ske?

Sju partier står bakom den breda uppgörelsen om klimatmålen. Vi är väldigt nöjda med att vi fått en bred och långsiktigt stabil uppgörelse om klimatpolitiken. Vi står fast vid klimatmålen som innebär att utsläppen 2030 ska vara -63 procent 2030 jämfört med 1990 och -85 procent 2045 (vilket tolkats som netto-nollutsläpp). För att Sverige ska kunna nå klimatmålet om nettonollutsläpp år 2045 behöver en minskningstakt om i snitt 5–8 procent per år uppnås, enligt Naturvårdsverket. För att öka takten krävs alltså ytterligare åtgärder. Vi har presenterat fler nya förslag men mer kommer att behövas för att klara kravet i klimatlagen om att regeringen i klimatplanen ska redovisa beslutade och planerade utsläppsminskande åtgärder och hur mycket dessa kan förväntas bidra till att klimatmålen kan nås

3. Är ditt parti villig att samarbeta över partigränserna för att nå detta mål?

Ja och det har vi ju också tagit initiativ till och lyckats med.

4. Vilka är de tre viktigaste konkreta åtgärder som ditt parti vill bidra med för att nå målet?

Vi har satt ut tre viktiga uppgifter för nästa mandatperiod:

- Fortsatta åtgärder för att minska utsläppen inom transportsektor genom bonus-malus, ökad inblandning av förnybart bränsle i bensin och diesel, flygskatt och andra åtgärder för minskade utsläpp för flyg m.m.

- Ökade statliga investeringar för minskade utsläpp t.ex. i laddstolpar, biogasproduktion, kollektivtrafik, stadsplanering, cykelbanor och stöd till industri som vill skapa försöksanläggningar för ny teknik som minskar utsläppen.

- Satsningar för en mer hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi. Mer pant, upphandla mer

återvunnet, minskad plastanvändning, bättre design på förpackningar och ökad återvinning.

5. Hur stor procentuell minskning bedömer ni att dessa åtgärder kommer att innebära?

Den bedömning som Naturvårdsverket gjort visar att inklusive de åtgärder som regeringen aviserat med skärpta krav för inblandning av förnybart i bensin och diesel, ökade klimatinvesteringar och bonus-malus för nya bilar så saknas 2-4 miljoner ton koldioxid årligen för att nå målet om att utsläppen ska minska med -63 procent 2030. Så de nya åtgärder som regeringen lägger in i klimatplanen måste klara det betinget. Och det förutsätter att de stora nedskärningar som allianspartierna och SD föreslår inte blir av, annars behövs ännu fler nya åtgärder.

Exakt hur stora utsläppsminskningar våra nya förslag kommer att ge måste analyseras mer exakt av Naturvårdsverket – när de inte upp till målet måste fler åtgärder tas fram. Det kräver klimatlagen av nästa regering.

Förslagen om cirkulär ekonomi handlar mer om att ställa om samhället på sikt mot ett utsläppsnått och klimatneutralt samhälle där vi inte lever över jordens tillgångar.

Centerns svar

1. Anser ditt parti att klimatet är vår viktigaste utmaning den närmaste tiden? Om inte, var står klimatet i partiets rangordning bland de utmaningar ni ser?

Ja, klimathotet och den globala uppvärmningen är vår tids största utmaning.

2. Professor Staffan Laestadius rekommenderar minskning med 7 % årligen av växthusgaser och professor Kevin Anderson anser att minskning ska ske med 16% årligen. Hur stor årlig minskning i procent anser ditt parti ska ske?

Det viktigaste är att vi minskar utsläppen tillräckligt mycket för att nå uppsatta mål, både nationellt och internationellt, hejda klimatförändringarna och stigning av den globala medeltemperaturen. Naturvårdsverket bedömer att minskningen av utsläpp i Sverige behöver vara 5-8 procent per år för att nå Sveriges mål till 2045 om netto-noll utsläpp. Ur ett globalt perspektiv rör det sig om andra siffror. Oavsett procentsats går det idag alldeles för långsamt och vi behöver öka takten. Under senaste mandatperioden har utsläppsminskningen avstannat, jämfört med tidigare mandatperioder med Centerpartiet och Alliansregeringen.

3. Är ditt parti villig att samarbeta över partigränserna för att nå detta mål?

Ja, det gör vi redan och har gjort länge. I Miljömålsberedningen, som inrättades 2010 av Alliansregeringen, arbetar 7 av 8 riksdagspartier med olika miljöfrågor. Det var i Miljömålsberedningen som vi tog fram det klimatpolitiska ramverket och det gemensamma klimatmålet för Sverige. I Energiöverenskommelsen samarbetade Centerpartiet med fyra andra riksdagspartier om inriktningen för den långsiktiga energipolitiken.

4. Vilka är de tre viktigaste konkreta åtgärder som ditt parti vill bidra med för att nå målet?

För att lyckas med målet krävs konkreta åtgärder inom samtliga sektorer och nivåer. Det är svårt att peka ut 3 insatser som är mer betydelsefulla än andra då det handlar om en helhet. Centerpartiet har över 90 förslag för bättre miljö.

Satsa på ny teknik för minusutsläpp

Genom ny teknik går det att ta bort koldioxid från atmosfären, så kallade minusutsläpp. Tekniken går ut på att lagra koldioxid som kommer från förnybara källor och därför redan är en del av kretsloppet. På så sätt kan vi inte bara minska utsläppen – utan till och med ta

bort dem. Vi vill satsa 3,4 miljarder på testanläggningar och ett avdrag på 1000 kronor per ton lagrad koldioxid för företag som använder tekniken med minusutsläpp. Det kan minska utsläppen med 4,5 miljoner ton koldioxid, lika mycket som utsläppen från all el och värmeproduktionen under ett år.

Omställning i transportsektorn

Transporter står för 30 procent av Sveriges utsläpp av växthusgaser. Centerpartiet har åtgärder för alla transportslag för att ställa om till förnybar energi. Ex var vi tidiga med att föreslå ett system med miljöbonusar och miljöavgifter på bilar. Vi vill bygga ut infrastrukturen för laddning och snabba på omställningen till att fler bilar och lastbilar ska köras på el. Vi har också föreslagit en miljölastbilspremie för att skynda på teknikutvecklingen, och på så sätt skapa en stark svensk marknad för miljölastbilar. För flygen vill vi införa ett krav på obligatorisk inblandning av förnybart bränsle, och ge rabatter för start och landning för de miljövänligaste planen. Vi vill rusta upp järnvägen och börja bygga stambanor för höghastighetståg, ställa hårda miljö- och säkerhetskrav på internationell sjöfart samt bygga fler bilfria cykelvägar för att öka säkerheten för cyklisterna.

Vi vill ha helt förnybart, smart och effektivt energisystem till 2040

Den förnybara energin behöver byggas ut till en mångfald av förnybara energislag och ett sätt är att göra det enklare för fler människor att producera sin egen el från exempelvis solceller och ta bort solskatten som regeringen infört. Vi driver även på för en omställning till en biobaserad ekonomi där fossila råvaror, som traditionell olja, ersätts med förnybara råvaror som tallolja från skogen. Elcertifikatsystemet behöver förlängas och utökas.

5. Hur stor procentuell minskning bedömer ni att dessa åtgärder kommer att innebära?

Effekten av varje enskilt förslag beror på när och i vilken omfattning de införs. Utsläppen 2016 var närmre 53 miljoner ton koldioxidekvivalenter och enbart vårt förslag om minusutsläpp skulle ge en minskning på 4,5 miljoner ton koldioxid.

Liberalernas svar

1. Anser ditt parti att klimatet är vår viktigaste utmaning den närmaste tiden? Om inte, var står klimatet i partiets rangordning bland de utmaningar ni ser?

Liberalerna ser klimatet som en av våra viktigaste utmaningar och har ett tydligt program hur vi ska möta den utmaningen vilket också avspeglas i vårt budgetförslag genom höjda skatter kopplade till utsläpp enligt principen "Förorenaren betalar" kopplat till grön skatteväxling med sänkta skatter på arbete och företagande. Helt nyligen la vi fram 10 klimatpolitiska förslag i en rapport som bland annat innehåller förslag om koldioxid- och flygskatt på EU-nivå, avgift på utsläpp från flyget och om att skattesubventioner till fossila bränslen ska fasas ut.

<https://www.liberalerna.se/nyheter/mer-eu-klimatets-skull/>

2. Professor Staffan Laestadius rekommenderar minskning med 7 % årligen av växthusgaser och professor Kevin Anderson anser att minskning ska ske med 16% årligen. Hur stor årlig minskning i procent anser ditt parti ska ske?

Liberalerna deltog aktivt för att ta fram våra svenska klimatmål som vi naturligtvis står helt bakom. Innebär att vi ska ha nettonollutsläpp 2045 med en minskning av koldioxidutsläppen med minst 85% jämfört med 1990 och att utsläppen från inrikes transporter ska minska med 70% till 2030 jämfört med 2010. Svårt ange en exakt årlig siffra då minskningstakten inte kommer att ske linjärt utan ske i skov när tekniksprången

får genomslag, till exempel elektrifieringen av personbilsflottan och ny klimatsmart teknik inom industrin.

3. Är ditt parti villig att samarbeta över partigränserna för att nå detta mål?

Ja absolut och det har vi också tydligt visat när vi aktivt medverkade i framtagandet av det klimatpolitiska ramverket, som också innefattar Sveriges ambitiösa klimatmål, som 7 av riksdagens 8 partier står bakom.

Liberalerna har också tillsammans med övriga Allianspartier lagt fram förslag om:

-Minskade utsläpp från sjöfarten och vägtrafiken,

-Fler gröna företag, bl.a. stöd/avdrag för investeringar i klimatsmart teknik.

-Ett grönare flyg, med biobränsle och differentierade avgifter utifrån klimatpåverkan

4. Vilka är de tre viktigaste konkreta åtgärder som ditt parti vill bidra med för att nå målet?

-Ekonomiska styrmedel utifrån principen Förorenaren betalar och grön skatteväxling (Höjda skatter på det som är klimat- och miljöskadligt och sänkta skatter på arbete och företagande)

-Strukturella klimatinvesteringar som kommer många till del, som till exempel laddstolpar, cykelinfrastruktur, järnväg och forskning och utveckling av teknik för att minska industrins utsläpp.

-Åtgärder på EU-nivå

5. Hur stor procentuell minskning bedömer ni att dessa åtgärder kommer att innebära?

Mycket svårt att ange en siffra men viktigt att vi ständigt följer upp effekten av åtgärderna och korrigerar och kompletterar åtgärderna om de inte leder mot målet i tillräckligt hög takt

Moderaternas svar

1. Anser ditt parti att klimatet är vår viktigaste utmaning den närmaste tiden? Om inte, var står klimatet i partiets rangordning bland de utmaningar ni ser?

Ja, klimathotet är en av vår tids högst prioriterade frågor.

2. Professor Staffan Laestadius rekommenderar minskning med 7 % årligen av växthusgaser och professor Kevin Anderson anser att minskning ska ske med 16% årligen. Hur stor årlig minskning i procent anser ditt parti ska ske?

Moderaterna står bakom de mål om nettonoll i utsläpp till år 2045 som Miljömålsberedningen presenterade 2016 och som riksdagen beslutat om. Utsläppsbanan kommer inte att vara linjär; för att vi ska nå de ambitiösa målen krävs teknisk språng.

3. Är ditt parti villig att samarbeta över partigränserna för att nå detta mål?

Ja, för att Sverige ska ha en långsiktig och hållbar klimatpolitik krävs det att vi samarbetar över partigränserna.

4. Vilka är de tre viktigaste konkreta åtgärder som ditt parti vill bidra med för att nå målet?

Den svenska industrin och de svenska transporterna står vardera för en tredjedel av de svenska klimatutsläppen. Därför är det här vi måste lägga vårt fokus. Moderaterna vill införa ett klimatavdrag för basindustri som investerar i teknik som helt eller radikalt kan minska processutsläppen. Vi vill göra det lättare att köra fossilfritt genom att bygga ut laddinfrastrukturen för exempelvis elbilar. Samtidigt vill vi ta vårt globala klimatansvar genom att kraftigt utöka klimatbiståndet.

5. Hur stor procentuell minskning bedömer ni att dessa åtgärder kommer att innebära?

För Moderaterna är det centralt att veta hur stor utsläppsminskning en åtgärd genererar i förhållande till hur stor investering som görs. Idag finns det inte några allmänt vedertagna beräkningskonventioner för hur klimatnytta ska bedömas. Regeringen har inte gjort några beräkningar på hur stora utsläppsminskningar deras åtgärder förväntas generera, och det är ett problem. Konsekvensen är att symbolpolitik allt för ofta tillåts övertrumfa åtgärder som på allvar skulle kunna sänka utsläppen i både Sverige och världen. För att ha ordning och reda i klimatpolitiken föreslår Moderaterna att beräkningskonventioner ska tas fram för att kunna bedöma klimatnyttan i olika förslag. Det är utsläppsminskningarna som räknas, inte storleken på budgeten.

Sverigedemokraternas svar

1. Klimatpolitiken är ett viktigt område. Man ska vara försiktig med att säga att något område är viktigare än alla andra.

2. Det är beroende av teknisk utveckling och situationen i vår omvärld. Det är t ex väldigt dålig klimatpolitik om man exporterar utsläppen till andra marknader genom att missgynna vår inhemska industri. Det ökar utsläppen globalt till skada för Sverige och vår omvärld.

3. Ja.

4. Ökade satsningar på internationella klimatinvesteringar, bevara och utveckla svensk kärnkraft samt öka satsningar på forskning och utveckling.

5. Kostnaden att minska utsläppen genom internationella klimatinvesteringar kan beräknas till ca 60 kronor per ton. Övriga åtgärder kan inte i detalj beräknas men världen är beroende av alternativ till fossil energi.